

2023-12-21

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: MSN-2023-00203

Undantag från kravet att tillgängliggöra särskilt värdefulla dataset avgiftsfritt

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att undanta dataseten adresser, byggnader och fastighetsområden från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande i enlighet med 4 kap. 6 § lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data. Undantaget gäller till och med den nionde februari 2025

Sammanfattning av ärendet

EU-direktiv 2019/1024 och EU-genomförandeförordning 2023/138 om öppna data och förteckning över särskilt värdefulla dataset innebär att viss offentlig data ska finnas tillgängliga för användaren avgiftsfritt och med minimala rättsliga och tekniska begränsningar.

Direktivet pekar bland annat ut följande dataset som särskilt värdefulla:

Kategori	Dataset
Geospatiala data	Adresser, byggnader, fastighetsområden
Jordobservation och miljö	Ortofoto, höjd

Idag tillgängliggör miljö- och stadsbyggnadsnämnden ortofoto och höjddata avgiftsfritt. För geospatial data som adresser, byggnader och fastighetsområden tas idag en avgift ut för att finansiera arbetet med ajourhållning av data.

För att kunna säkerställa medel för geodataverksamheten är bedömningen att beslut om att undanta adresser, byggnader och fastighetsområden från kravet på avgiftsfritt nödvändigt.

Ärendet

EU-kommissionen har godkänt ett tillägg till EU:s öppna datadirektiv som i korthet innebär att så kallade dataset som är särskilt värdefull för samhället ska tillhandahållas utan avgift och med så få begränsade villkor som möjligt. Direktivet pekar bland annat ut följande dataset som måste tillhandahållas avgiftsfritt.

Kategori	Dataset
Geospatiala data	Adresser, byggnader, fastighetsområden
Jordobservation och miljö	Ortofoto, höjd

Idag tillgängliggör miljö- och stadsbyggnadsnämnden ortofoto och höjddata avgiftsfritt. För geospatial data som adresser, byggnader och fastighetsområden tas idag en avgift ut för att finansiera arbetet med ajourhållning av data.

För att kunna ställa om till öppna data, det vill säga kostnadsfri tillgång till data, är miljö- och stadsbyggnadsnämnden beroende av pågående utredningar av det statliga Lantmäteriet, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt interna utredningar och förberedelser för omställning av arbetsätt och finansieringsmodell.

I väntan på förutsättningarna för kostnadsfri tillgång till data är utredd finns möjlighet för kommunfullmäktige att besluta om undantag från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande i högst två år från den dag då genomförandeförordningen träder i kraft. Med ett sådant beslut flyttas datumet för kravet fram till den 9 februari 2025.

För att kunna säkerställa intäkter för att finansiera geodataverksamheten fram till dess att andra finansieringsmöjligheter så som behov av medel, kommunala eller statliga, är utredda är bedömningen att beslut om att undanta adresser, byggnader och fastighetsområden från kravet på avgiftsfritt är nödvändigt.

Ekonomiska konsekvenser

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer att i det fall beslut om undantag från kravet inte fattas kommer intäktsbortfallet bli cirka 500 000 kronor. Om beslut om undantag inte fattas kan miljö- och stadsbyggnadsnämnden behöva utreda och eventuellt utveckla tekniska lösningar för tillgängliggörande av de stora mängder data som berörs, med en okänd kostnad.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 21 december 2023

Charlotte Persson
Klimat- och miljödirektör
Kanslistaben

Karolina Stenström
Enhetschef
Lantmäterienheten